

Petres Csizmadia Gabriella

A bizonytalanság korszaka

– gondolatok a Katedra folyóirat jelenlegi helyzetéről

Bizonyára Önök is szomorúan tapasztalták, hogy az immár 20 éve működő, egyetlen szlovákiai magyar pedagógiai szaklapunk, a Katedra folyóirat a tavalyi tanév folyamán a szokott havi rendszerességtől eltérően, hektikus módon jelent meg. A tartalmilag folyamatosan megújulni kívánó folyóirat sajnos patthelyzetbe került, mivel – a kiadótól független adminisztrációs problémák miatt – sem a kormányhivatal, sem a minisztérium nem továbbította a kalendáriumi év elején megítélt anyagi támogatásokat. Külső dotáció nélkül pedig életképtelen a lap, mivel az előfizetési díjak összege csupán a kiadási költségek 10%-át fedezi. A probléma orvoslása érdekében a Liliium Aurum megelőlegezett befektetésekkel próbálta átvészelni a támogatások visszafogásának időszakát, azonban a hitelképesség határait súrolva a lap megjelentetése így is esetlegesen sikerült: a tavaszi-nyári időszak számait egy csomagban postáztuk az olvasóknak. A támogatások blokkolása sajnos 2013 szeptemberére sem oldódott fel, így állhatott elő az a faramuci helyzet, hogy jubilálás helyett túlélési stratégiákat állított fel a szerkesztőség, ismét a tömbösített kiadás mellett döntve.

ÜNNEPLÉS HELYETT – ENERGIATAKARÉKOS ÜZEMMÓD

A 2013-a év tehát megnyitotta a bizonytalanság korszakát a lap életében. Az anyagi kiszolgáltatottság, a támogatás elutasításának kijátszása (az elutasítás ellen legalább lehetne tiltakozni, ami aktív cselekvésszerűségből kifolyólag előmozdíthatná a folyóirat ügyet – így azonban a passzív várakozás szerepébe rekedtünk), az ígért folyósítás hátridejének folyamatos módosítása oda vezetett, hogy a Katedra folyóiratra rákerült a megbízhatatlanság bélyege. Vajon kit terhel a felelősség...? Hogyan lehet feloldani azt a csalódottságot, amit a lap rendszeres olvasói éreznek? Hogyan lehet átvészelni a cikkírók csalódottságát, akik ötleteiket, gondolataikat felkínálták a folyóiratnak, azonban közlés helyett némaság fogadta a szövegeiket? Sőt: hogyan lehet a szerkesztőbizottságban tartani a lelket, akik személyes szavahitőségüket is kockára teszik, amikor egy-egy szerzőt írásra kérnek fel? A szerkesztők, a tördelő, a kiadó... vajon meddig törődnek bele a lap „energiatakarékos üzemmódjába”, és mikor jön el az a pont, amikor az agóniát megelégedve lezárják a lap folyamatos újraélesztési kísérleteit?

Ezek a felvetések egyelőre pusztán retorikai kérdések, azonban a folyóirat rendszertelen megjelenésének már körvonalazódnak a következményei. Az első probléma a célközönség megcsappanásában található – attól tartunk,

nem csupán az új előfizetők megnyerése kerül veszélybe, hanem a folyóirat hagyományos, hűséges olvasótábora is megfogyatkozik. A másik probléma a szerzők bizalmának elvesztéséből ered: a lapszámkimaradások előrehaladásával egyre kevesebb önként megírt szöveg érkezik a folyóirat postaládájába, és egyre nagyobb energiákat igényel a cikkírók motiválása. Ez a helyzet komoly veszélyeket hordoz magában, hiszen a válogatás lehetőségének eltűnésével problematikusabbá válhat a tartalom színvonalának emelhetése.

VÁLSÁGKEZELÉSI STRATÉGIÁK

Mielőtt végleg elkeserednénk, nézzük, milyen válságkezelési stratégiákat dolgozott ki a szerkesztőség. A lap „szerencséje”, hogy a XXI. században nem okoz különösen nagy meglepetést vagy fennakadást, ha egy folyóirat nyomtatott, papíralapú megjelentetését virtuális térbeli létmód váltja fel. Átmeneti életben tartási kísérletként tehát a Katedra honlapjára, a www.katedra.sk webfelületre költöztünk, ahol egyrészt nyílt levelek közlésében tájékoztattuk olvasóinkat a lapkiadás aktuális fázisairól, másrészt útjára tudtuk bocsátani a 2013/2014-es tanév Katedra-versenyeit is. A torlódott kiadás egyik fő problémáját ugyanis a versenyek lebonyolításának megoldása képezte. Mivel a lap online létmódjának felerősítéséről szóló tájékoztatás csak részben jutott el az olvasókhöz, ezért attól tartottunk, információk hiányában kevesebb csapat jelentkezésére számíthatunk az idei évadban. Hála Istennek a versenyszervezők elvállalták, hogy névre szólóan megszólítják a versenyükbe rendszeresen bekapcsolódó pedagógusokat, és az iskolákba küldött elektronikus leveleken túl igyekeztek személyes tájékoztatást is nyújtani az idei, rendhagyó versenyszervezés menetéről, így a 2013/2014-es versenyszézon is az előző évekéhez hasonló érdeklődésnek örvend. Sőt, az ebben a suta helyzetben újonnan indult anyanyelvi vetélkedőbe – nagy örömmünkre – meglepően sokan jelentkeztek. Ez a visszajelzés is bizonyítja, hogy a gyerekek és pedagógusok szívesen vállalnak részt a lap életében.

A honlap üzemeltetése és a személyes e-mailkapcsolatok ápolása mellett a lap Facebook-profilját is alakított magának, amelyen naprakész információk, meghívók, ajánlások kerülnek közzétételre. Tudjuk azonban, hogy a honlap és a Facebook-felhasználás csupán az olvasók egy rétegének kedvez, és nem helyettesítheti teljes mértékben a lap hagyományos megjelentetését.

HOGYAN TOVÁBB, KATEDRA..?

A jelenlegi, átmeneti helyzet előbb-utóbb stabilitást talál magának, a mérleg mércéjének valamilyen irányban billennie kell. Borús jövőt jósolva azt gondolhatjuk, az olvasók idővel teljesen elveszítik a lap iránti érdeklődésüket/türelmüket, és megszüntetik az előfizetésüket – olvasótábor nélkül pedig értelmét veszíti mindennemű írói tevékenység, a szerkesztőbizottság elveszíti alkotási kedvét, a kiadó belefárad a fenntartásért folyó küzdelembe. A kisebbik rossz elve értelmében elképzelhető, hogy csupán a nyomtatott forma közléséről mondanak le a lap készítői, és a folyóirat végleg virtuális formát ölt magára.

Egy pozitívabb jövőkép értelmében a támogatások normalizálódásával a folyóirat pótolja az elmaradásait (amennyiben ezt a cikket bárki is olvassa, feltételezhetően ez az optimista forgatókönyv lépett érvénybe), visszatér a havi rendszerességgű megjelenéshez, és továbbra is azon lesz, hogy tájékoztassa az olvasóit a legaktuálisabb pedagógiai kérdésekről. Ideális esetben a folyóirat virtuális és nyomtatott formában is megjelenésre kerül, ahol az online-létmód a lapterjesztés kiszélesítését, a rétegzett célközönség érzékenyebb megszólítását szolgálja. A honlapon belül lehetőséget szeretnénk kínálni egyfajta interaktív viszony kiépítésére az olvasóközönséggel, ahol gyakorló pedagógusok, elméleti szakemberek, szülők és a nevelés kérdései iránt érdeklődők folyamatos eszmecserét folytathatnának. A virtuális tér lehetőséget biztosít a közvetlen reakciók ismertetésére, hiszen a megszólalások közti időbeli távolság szinte teljesen felszámolható, így rendkívül intenzívvé tehető egy-egy téma körüljárása. Ez a lehetőség némileg pótolni tudja a megritkult személyes találkozásokat, a Katedra Napok-szerű fórumok szervezését.

Azonban nem csupán médiumbeli megújulás és bővülés vár a lapra: az arculattervezés részét képezi a folyamatos tartalmi-formai fejlesztés tevékenysége. A folyóirat továbbra is teljesíteni szeretné alapfeladatát: a szlovákiai magyar oktatásügy aktuális kérdéseiről és eseményeiről kíván tájékoztatni. Kiemelten fontosnak tartjuk a pedagógusvilág naprakészségének gondozását, amely nem csupán hírközlésből áll, hanem az elméleti és gyakorlati oktatás legfrissebb eredményeinek közlését is magába foglalja. Lapunkban a modern pedagógiai szemléletmódot kívánjuk tükrözni, ahol a pedagógiai gyakorlatban leghatékonyabbnak bizonyuló tantárgy-pedagógiai módszereket mutatjuk be, gazdag példaanyaggal

alátámasztva, illetve az egyes tantárgyak tudományelméleti háttereit is népszerűsíteni szeretnénk. Ennek érdekében alapvetően kétféle szerzői célcsoporttal dolgozunk: a pedagógiai-didaktikai jellegű szövegeket, tanítási mintákat elsősorban gyakorló pedagógusok fogalmazzák meg, ugyanakkor kutatókat is bevonunk a cikkírási folyamatba, akik korszerű elméleti ismereteket közvetítenek az olvasók felé. Fontosnak tartjuk az elméleti és gyakorlati pedagógia ötvözését, kreatív emberek és projektek bemutatását. Az elméleti pedagógiai-pszichológiai, illetve oktatáspolitikai témákon túl szaktárgyi rovatok kialakításán dolgozunk, ahol szakterületekre bontva találják meg az olvasók a számukra leghasznosabb információkat.

A közeljövőben két rovat indítását tervezzük. Az első rovat nevelési kérdésekkel foglalkozik, a szülő – tanár – gyermek egymás közti viszonyait térképezi fel. Az edukáció aktuális kérdései címmel induló rovat nyitócíkké jelenlegi számunkban már olvasható, a rovat ötletgazdája és vezetője, Pintes Gábor neveléseméleti szakember tollából. A másik témánk a gyakorló pedagógusok vallását célozza meg. A „Tapasztalat-rovatban” olyan tanárok megnyilatkozásait szeretnénk közzé tenni, akik a tanítási gyakorlatukban kialakított „egyéni trükköket”, titkokat szeretnék megosztani a pályakezdő tanárjelöltekkel. Ebben a rovatban elsősorban azt a tudásanyagot kívánjuk közvetíteni, ami csakis a napi tanítási gyakorlatból szerezhető meg.

Ahogy láthatják, nem a lap szerkesztőin múlik a Katedra jövője. Tervekben, ötletekben, munkakedvben nem szenvedünk hiányt – úgy gondolom, már ez is reményre ad okot. Bízom benne, hogy az olvasókban is marad elég kitartás, elég türelem és elég kíváncsiság, amiért érdemes folytatnunk a munkát.

Zella Ágnes

VIVAT ACADEMIA!

Beszélgetés Petrezsél Zsuzsannával, az ipolysági Szondy György Gimnázium igazgatójával

□ **Fennállásának századik évfordulóját ünnepli idén az általad vezetett intézmény. Milyen volt a centenáriumi év?**

– Tavaly ősszel kezdtük a szervezést. Nem egyetlen ünnepi rendezvényt terveztünk, hanem azt szeretnénk volna, hogy diákjaink valóban a magukénak és fontosnak érezzék a centenáriumot. Béres Gábor ötlete nyomán februártól havi rendszerességgel tartottunk tudomány- és művészetnapokat. A tudománynapokon – amelyeket én nagyon fontosnak gondolok azért is, mert a természettudományok a tantárgyak rendszerében mostanában kissé a háttérbe vannak szorítva, vagyis némi népszerűsítésre szorulnak – természettudományokkal foglalkozó neves szakemberek, kutatók látogattak el iskolánkba, valamint diákjaink is tartottak előadásokat. Az egyik művészetnapot a komolyzenének szenteltük,

meghívtuk azokat a régi diákokat, akik zenei pályára léptek, illetve felléptek a mostani diákjaink is. A másik művészetnapon iskolánk ifjúsági vegyeskara szerepelt a zeneiskola kamarakórusával és a Csillag-szóró gyermekszíntársulat csoporttal együtt. Júniusban a Pedagógusszövetséggel karöltve magyarországi szakemberek bevonásával szerveztünk élményműhelyeket, melyekben összekapcsolódott a tudomány és a művészet. Minden alkalommal meghívtuk az alapiskolák nyolcadikosait-kilencedikeseit is, akik így láthatták, milyen munka folyik nálunk.

□ **Hogyan fogadták a diákok ezeket a különleges napokat?**

– Nagyon tetszett nekik, élvezték, főleg hogy látták a társaikat, amint többletmunkával szép eredményeket érnek el. Természetesen mindez nem

ment a tanítás rovására. Az külön örömeimre szolgált, hogy vendégelőadóink nagyon meglepődtek a diákközönség érdeklődésén, nyitottságán, a diák-prezentációkról pedig elismeréssel nyilatkoztak. Teleki Aba fizikus pl. köszönőlevelet írt, nagy megtisztetésnek tartotta, hogy itt lehetett, hallhatta a diákjainkat.

□ **Készült egy emlékkönyv, pontosabban egy impozáns centenáriumi évkönyv is.**

– Igen, arra törekedtünk, hogy átfogjuk az elmúlt száz évet. Az évkönyv iskolatörténettel indul, majd tartalmazza az összes itt érettségizett osztály névsorát, benne van minden tanár és igazgató neve, aki valaha iskolánkban oktatott, valamint számos visszaemlékezés és interjú olvasható, melyekben különféle generációkhoz tartozó volt diákjaink és tanáraink idézik fel az iskolához fűződő élményeiket. A könyvbe nagyon sok fénykép is bekerült. Tóth Tibor és Korpás Árpád vállalta a szerkesztés oroszlánrészét, sokat segítettek egykori kollégáink, N. Tóth